

LUẬN A TỶ ĐẠT MA ĐẠI TỶ BÀ SA

QUYỂN 157

CHƯƠNG VII: ĐỊNH UẨN

Phẩm Thứ Nhất: LUẬN VỀ ĐẮC

LUẬN VỀ ĐẮC (Phần 1)

Các pháp đạt được ở quá khứ thì quá khứ đạt được pháp ấy chăng? Các chương như vậy và giải thích về nghĩa từng chương đã lĩnh hội rồi, tiếp theo nên phân biệt rộng ra.

Hỏi: Vì sao soạn ra phần luận này?

Đáp: Bởi vì muốn ngăn chặn tông chỉ của người khác để hiển bày nghĩa lý của mình. Đó là hoặc có người chấp: Quá khứ-vị lai là không có, mà nói hiện tại là pháp vô vi. Vì ngăn chặn ý chấp ấy để hiển bày quá khứ-vị lai là có, hiện tại không phải là vô vi, cho nên soạn ra phần luận này.

Nguyên cớ thế nào? Bởi vì nếu không có quá khứ-vị lai, thì lẽ ra pháp ấy không có hữu tình thành tựu và không thành tựu. Như cái đầu thứ hai, cái tay thứ ba, Uẩn thứ sáu, Xứ thứ mười ba, Giới thứ mười chín..., không có thành tựu và không thành tựu. Nhưng quá khứ-vị lai có thành tựu và không thành tựu, cho nên biết là có thật.

Hoặc lại có người chấp: Thành tựu không phải là pháp có thật. Như phái Thí Dụ lập ra luận thuyết như vậy: “Các loài hữu tình không rời pháp ấy thì nói đó là thành tựu, nhưng pháp này không có thật Thể, chỉ là quán xét đối đãi-phân biệt mà giả lập. Như năm ngón tay khép lại thì gọi đó là nắm tay, rời ra thì không phải là nắm tay, cho nên không phải là có thật. Như vậy, hữu tình không rời pháp ấy thì nói đó là thành tựu, rời ra thì không thành tựu bởi vì Thể không phải là có thật.”

Hỏi: Vì sao họ lập ra luận thuyết này?

Đáp: Bởi vì dựa vào trong kinh. Như trong kinh nói: “Có Chuyển

Luân Vương thành tựu bảy vật báu.” Nếu sự thành tựu này là có thật, thì phải thành tựu thân khác và thuộc về số phi hữu tình, nghĩa là Luân Vương ấy nếu thành tựu vòng xe quý báu-ngọc thần quý báu thì pháp sẽ hủy hoại, bởi vì cũng là pháp thuộc số hữu tình, cũng là pháp thuộc số phi hữu tình; nếu thành tựu voi quý báu-ngựa quý báu thì nẻo sẽ hủy hoại, bởi vì cũng là nẻo người, cũng là nẻo bàng sinh; nếu thành tựu người nữ quý báu thì thân sẽ hủy hoại, bởi vì cũng là thân nam, cũng là thân nữ; nếu thành tựu quan chủ quản kho tàng quý báu-binh tướng quý báu thì nghiệp sẽ hủy hoại, bởi vì cũng là vua, cũng là quan. Đừng có sai lầm này, cho nên thành tựu không phải là có thật. Bởi vì ngăn chặn tông chỉ ấy để hiển bày về thành tựu là Thế có thật, cho nên soạn ra phần luận này.

Nếu thành tựu không phải là Thế có thật thì trái với kinh đã nói. Như nói: “Hữu học thành tựu tám Chi, A-la-hán lậu tận thành tựu mười Chi.” Nếu thành tựu không phải là có thật, thì Thánh giả ấy vào lúc tâm hữu lậu hiện rõ trước mắt, và lúc không có tâm sẽ không thành tựu Thánh đạo của ba đời, sao nói là thành tựu tám Chi-mười Chi? Bởi vì Chi đều là pháp vô lậu.

Lại nữa, nếu thành tựu không phải là có thật, thì lại trái với kinh khác. Như kinh khác nói: “Bổ-đặc-già-la này thành tựu pháp thiện và pháp bất thiện.” Nếu thành tựu không phải là có thật, thì lúc khởi lên pháp thiện sẽ không thành tựu pháp bất thiện, lúc khởi lên pháp bất thiện sẽ không thành tựu pháp thiện, lúc khởi lên pháp vô ký sẽ không thành tựu pháp thiện và bất thiện.

Lại nữa, nếu thành tựu không phải là có thật, thì lại trái với kinh khác. Như nói: “Nếu Tỳ kheo thành tựu bảy pháp vi diệu, thì phần nhiều an trú vui vẻ ở trong pháp hiện tại.” Lúc ấy lẽ ra chỉ thành tựu một pháp vi diệu, hoặc là không thành tựu, nghĩa là lúc bảy pháp vi diệu tùy theo một pháp hiện rõ trước mắt, Tỳ kheo ấy chỉ thành tựu một pháp. Bởi vì bảy pháp vi diệu đều lấy Tuệ làm tánh, hãy còn không có hai Tuệ cùng lúc khởi lên, huống là có bảy hay sao? Nếu lúc pháp khác khởi lên hiện rõ ở trước mắt, thì bảy pháp vi diệu đều không thành tựu.

Lại nữa, nếu thành tựu không phải là có thật, thì lại trái với kinh khác. Như nói: “Như Lai Ứng Chánh Đẳng Giác thành tựu mười Lực.” Kinh ấy lẽ ra chỉ nói là thành tựu một Lực, hoặc là không thành tựu, nghĩa là nếu tùy theo một Lực khởi lên hiện rõ trước mắt, thì chín Lực còn lại rời khỏi thân sẽ không thành tựu. Bởi vì mười Lực đều lấy Tuệ làm Thế, cho nên không có hai Tuệ cùng lúc khởi lên. Nếu lúc pháp

khác khởi lên hiện rõ ở trước mắt, thì mười Lực này đều không thành tựu.

Lại nữa, nếu thành tựu không phải là có thật, thì lại có sai lầm khác. Dị sinh nên gọi là lia nhiễm của ba cõi, các A-la-hán nên gọi là dị sinh, nghĩa là lúc các dị sinh khởi lên tâm thiện-vô phú vô ký và lúc không có tâm, trong thân hiện tại không có phiền não, lại không thành tựu quá khứ-vị lai, thì lẽ nào không gọi là lia nhiễm của ba cõi hay sao? Lúc các A-la-hán khởi lên tâm hữu lậu và lúc không có tâm, hiện tại không có Thánh đạo, lại không thành tựu quá khứ-vị lai, bởi vì không có Thánh pháp thì lẽ nào không phải là dị sinh hay sao?

Nếu như vậy thì trở thành sai lầm lớn. Vì thế cho nên thành tựu quyết định là có thật.

Hỏi: Nếu thành tựu là có thật, thì kinh mà phái Thí Dụ đã dẫn chứng nên hiểu thế nào?

Đáp: Kinh ấy nói tự tại gọi là thành tựu, nghĩa là Chuyển Luân Vương thân nhiếp điều khiển tự tại đối với bảy vật báu của mình, tạm thời nói đến thành tựu chứ không phải là như thành tựu tám Chi Học...

Hoặc lại có người chấp: Thành tựu tuy là Thể có thật, mà không thành tựu thì không có thật Thể. Vì ngăn chặn ý chấp ấy để hiển bày về không thành tựu cũng có thật Thể, cho nên soạn ra phần luận này.

Nếu như không thành tựu không có thật Thể, thì thành tựu cũng không có thật Thể, bởi vì quán xét không thành tựu mà nói đến thành tựu. Như quán xét ban đêm mà lập ra ban ngày, quán xét bóng tối mà lập ra ánh sáng, đều là Thể có thật; pháp này cũng như vậy.

Lại nữa, không thành tựu là đối trị gần của thành tựu, càng trái ngược lẫn nhau, như tham-không có tham, sân-không có sân, si-không có si, định-loạn... Nếu không có thật Thể thì do đâu mà trái ngược nhau trở thành đối trị gần?

Lại nữa, không thành tựu nếu không có Thể, thì lẽ ra không thi thiết về pháp đoạn các phiền não, nghĩa là Thánh đạo khởi lên đoạn các phiền não, không phải là như dùng dao cắt đứt đồ vật, dùng đá mài mòn đồ vật; nhưng khởi lên đoạn được ràng buộc, chứng được lìa xa ràng buộc, khiến cho các phiền não không thành tựu thì gọi là Đoạn, cho nên biết tánh của không thành tựu là có thật.

Hoặc là bởi vì muốn đoạn đứt màng lưới nghi ngờ, mà soạn ra phần luận này. Nghĩa là trong chương Tạp Uẩn nói: “Pháp quá khứ sinh-trú-lão-vô thường, nên nói là quá khứ...” Đừng có sinh lòng nghi ngờ: Như tướng và pháp không khác nhau về đời, không khác nhau về

sát-na, đạt được và pháp cũng như vậy. Như đạt được và pháp có khác nhau về đời, có khác nhau về sát-na, tướng và pháp cũng như vậy. Bởi vì làm cho mỗi nghi này được quyết định, trình bày rõ ràng về tướng và pháp nhất định không khác nhau về đời, không khác nhau về sát-na, mà đạt được và pháp thì có giống nhau-có khác nhau, nghĩa là pháp trong ba đời thì mỗi một pháp đều có đạt được trong ba đời.

Hỏi: Vì sao tướng cùng với tướng phụ thuộc(sở tướng) thì quyết định không có khác nhau về đời và sát-na, mà đạt được cùng với đạt được phụ thuộc(sở đắc) thì hoặc là giống nhau-hoặc là khác nhau?

Đáp: Tướng cùng với tướng phụ thuộc, chắc chắn cùng chung một quả, đi theo nhau không tách rời nhau, không có trước sau, đối với pháp cùng tụ không có thể rời bỏ; đạt được cùng với đạt được phụ thuộc, không cùng chung một quả, không phải là nhất định đi theo nhau, không phải là không tách rời nhau, hoặc là có trước sau, đối với pháp cùng tụ hoặc là có thể rời bỏ, như tách của các lớp vỏ cây tách rời với cây.

Bởi vì ngăn chặn tông chỉ của người khác để hiển bày nghĩa lý của mình, và làm cho người nghi có được quyết định; giả sử không ngăn chặn tông chỉ của người khác để hiển bày nghĩa lý của mình, và làm cho người nghi có được quyết định, nhưng ở trong nghĩa tương ứng với pháp tướng, cần phải hiển bày rõ ràng cho nên soạn ra phần luận này.

Các pháp đạt được ở quá khứ thì quá khứ đạt được pháp ấy chăng? Trong này, nói là đạt được thì muốn hiển bày về điều gì? Đó là được thành tựu. Vì sao biết như vậy? Như luận Thi Thiết nói: “Đạt được(đắc) là thế nào? Đó là gặt hái thành tựu. Gặt hái(hoạch) là thế nào? Đó là đạt được thành tựu. Thành tựu là thế nào? Đó là gặt hái đạt được.” Đạt được-Gặt hái-Thành tựu tuy thanh âm có khác nhau mà nghĩa không có gì khác biệt.

Chủng loại về pháp đã đạt được có mười một loại: Cõi Dục có bốn, đó là thiện-bất thiện, hữu phú vô ký, vô phú vô ký; cõi Sắc có ba, trừ ra bất thiện; cõi Vô sắc cũng như vậy; và pháp vô vi. Cõi Dục thì thiện-bất thiện-vô phú vô ký đều có đủ năm Uẩn, hữu phú vô ký chỉ có bốn Uẩn; ba loại của cõi Sắc đều có đủ năm Uẩn; ba loại của cõi Vô sắc đều chỉ có bốn Uẩn; pháp Vô vi có đủ năm Uẩn, và Trạch diệt-Phi trạch diệt, trừ ra Hư không-Vô vi, bởi vì không phải là pháp đã đạt được.

Trong này, Sắc thiện-bất thiện của cõi Dục, nếu ở quá khứ thì có ba đời đạt được, nếu ở vị lai thì chỉ có vị lai đạt được, nếu ở hiện tại thì có hai đời đạt được, đó là vị lai-hiện tại.

Bốn Uẩn thiện-bất thiện-hữu phú vô ký, và bốn Uẩn thuộc phẩm

câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký, lúc ấy đạt được thì đời xen tạp và sát-na xen tạp, đó là bởi vì quá khứ-vị lai-hiện tại đều có đủ ba đời đạt được.

Tất cả Sắc uẩn vô phú vô ký-bốn Uẩn thuộc Dị thực sinh, và phần nhiều bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Công xảo xứ, lúc ấy đạt được thì đời không xen tạp, sát-na không xen tạp, nếu ở quá khứ thì đạt được cũng là quá khứ, nếu ở vị lai thì đạt được cũng là vị lai, nếu ở hiện tại thì đạt được cũng là hiện tại.

Trong bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ, người khéo luyện tập xuyên suốt như Đức Phật-Mã Thắng, cho đến những hữu tình khác đã khéo luyện tập xuyên suốt, và trong bốn Uẩn thuộc Công xảo xứ, người khéo luyện tập xuyên suốt như Đức Phật-Thiên tử Diệu Nghiệp, cho đến những hữu tình khác đã khéo luyện tập xuyên suốt, lúc ấy đạt được cũng đều là đời xen tạp, sát-na xen tạp, đó là bởi vì ở ba đời đều có ba đời đạt được.

Năm Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Sắc, và bốn Uẩn thuộc phẩm câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký, lúc ấy đạt được thì đời xen tạp và sát-na xen tạp, đó là bởi vì ở ba đời đều có ba đời đạt được, cho nên không nhất định. Sắc uẩn thiện, nói như Sắc uẩn thiện-bất thiện của cõi Dục. Tất cả Sắc uẩn hữu phú vô ký-vô phú vô ký, và bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Dị thực sinh, lúc ấy đạt được thì đời không xen tạp, sát-na không xen tạp, bởi vì hễ ở đời ấy thì chỉ có đời ấy đạt được.

Bốn Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Vô sắc, lúc ấy đạt được thì đời xen tạp và sát-na xen tạp, đó là bởi vì ở ba đời đều có ba đời đạt được. Bốn Uẩn thuộc Dị thực sinh, lúc ấy đạt được thì đời không xen tạp, sát-na không xen tạp, bởi vì hễ ở đời ấy thì chỉ có đời ấy đạt được.

Năm uẩn vô lậu, lúc ấy đạt được cũng là đời xen tạp và sát-na xen tạp, đó là bởi vì ở ba đời đều có ba đời đạt được.

Đây là nói chung. Nếu nói riêng biệt thì những người chưa từng đạt được năm Uẩn vô lậu, cho đến chưa từng đạt được năm Uẩn hữu lậu do Tu mà thành, và chưa từng đạt được năm Uẩn hữu lậu do Văn-Từ mà thành. Lúc ấy lần đầu đạt được, nếu ở vị lai thì pháp ấy chỉ có vị lai đạt được, nếu ở hiện tại thì pháp ấy có vị lai-hiện tại đạt được, nếu ở quá khứ thì pháp ấy có ba đời đạt được.

Pháp Trạch diệt-Phi trạch diệt tuy không phải là ba đời thâm nhiếp, mà có ba đời đạt được. Nhưng đạt được Trạch diệt có hai loại, đó là hữu lậu và vô lậu.

Đạt được Trạch diệt hữu lậu, bởi vì lìa nhiễm của cõi Dục cho đến lìa nhiễm của Vô sở hữu xứ mà khởi lên, là chủng loại của đạo thế tục. Nếu chưa lìa nhiễm thì pháp ấy diệt chỉ có quá khứ-vị lai đạt được. Nếu đã lìa nhiễm thì pháp ấy diệt sẽ có ba đời đạt được.

Đạt được Trạch diệt vô lậu, bởi vì lìa nhiễm do kiến-tu mà đoạn thuộc ba cõi cho nên khởi lên, là chủng loại của Thánh đạo. Pháp Trạch diệt do kiến Khổ mà đoạn thuộc cõi Dục, nếu Khổ pháp trí chưa hiện rõ ở trước mắt, thì pháp ấy diệt chỉ có vị lai đạt được; nếu hiện rõ ở trước mắt, thì pháp ấy diệt có vị lai-hiện tại đạt được; nếu đã diệt thì pháp ấy diệt có ba đời đạt được. Như vậy cho đến pháp Trạch diệt thuộc phẩm thứ chín của Hữu Đảnh, nếu Tận trí chưa hiện rõ ở trước mắt..., như lý nên biết.

Đạt được Phi trạch diệt chỉ là hữu lậu, lúc ấy lần đầu đạt được, nếu ở vị lai thì pháp ấy diệt chỉ có vị lai đạt được, nếu ở hiện tại thì pháp ấy diệt có vị lai-hiện tại đạt được, nếu ở quá khứ thì pháp ấy diệt có ba đời đạt được.

Trong này, hỏi-đáp lần thứ nhất hiển bày về pháp của mỗi một đời có ba đời đạt được, hỏi-đáp lần thứ hai hiển bày về mỗi một đời đạt được là đạt được pháp ba đời và pháp rời khỏi đời (ly thế). Đó gọi là Tỳ-bà-sa tóm lược ở nơi này.

Hỏi: Các pháp đạt được ở quá khứ thì quá khứ đạt được pháp ấy chăng?

Đáp: Đạt được pháp ấy hoặc là quá khứ, hoặc là vị lai, hoặc là hiện tại.

Đạt được pháp quá khứ, đạt được là quá khứ, đó là tất cả các Uẩn của ba cõi ở quá khứ, và Uẩn vô lậu, tất cả pháp ấy đạt được ở quá khứ.

Đạt được pháp quá khứ, đạt được là vị lai, đó là năm Uẩn thiện-bất thiện, bốn Uẩn hữu phú vô ký, phẩm câu sinh thuộc tâm Thông quả trong vô phú vô ký, và một phần bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Công xảo xứ của cõi Dục ở quá khứ; năm Uẩn thiện, hữu phú vô ký và bốn Uẩn thuộc phẩm câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký của cõi Sắc; bốn Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Vô sắc; năm Uẩn vô lậu, tất cả pháp ấy đạt được ở vị lai.

Đạt được pháp quá khứ, đạt được là hiện tại, đó là năm Uẩn thiện-bất thiện của cõi Dục ở quá khứ, cho đến nói rộng ra như vị lai, tất cả pháp ấy đạt được ở hiện tại.

Hỏi: Giả sử quá khứ đạt được thì pháp ấy đạt được ở quá khứ

chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là quá khứ, hoặc là vị lai, hoặc là hiện tại, hoặc là vô vi.

Quá khứ đạt được, đạt được pháp quá khứ, đó là quá khứ đạt được, đạt được tất cả các Uẩn của ba cõi ở quá khứ, và Uẩn vô lậu.

Quá khứ đạt được, đạt được pháp vị lai, đó là quá khứ đạt được, đạt được bốn Uẩn thiện-bất thiện-hữu phú vô ký, phẩm câu sinh thuộc tâm Thông quả trong vô phú vô ký, và một phần bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Công xảo xứ của cõi Dục ở vị lai; năm Uẩn thiện, hữu phú vô ký và bốn Uẩn thuộc phẩm câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký của cõi Sắc; bốn Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Vô sắc; năm Uẩn vô lậu.

Quá khứ đạt được, đạt được pháp hiện tại, đó là quá khứ đạt được, đạt được thiện hiện tại của cõi Dục, cho đến nói rộng ra như đạt được ở vị lai.

Quá khứ đạt được, đạt được pháp Vô vi, đó là quá khứ đạt được, đạt được Trạch diệt-Phi trạch diệt.

Hỏi: Các pháp đạt được ở vị lai thì vị lai đạt được pháp ấy chăng?

Đáp: Đạt được pháp ấy hoặc là vị lai, hoặc là quá khứ, hoặc là hiện tại.

Đạt được pháp vị lai, vị lai đạt được, đó là tất cả các Uẩn của ba cõi ở vị lai, và Uẩn vô lậu, tất cả pháp ấy đạt được ở vị lai.

Đạt được pháp vị lai, quá khứ đạt được, đó là bốn Uẩn thiện-bất thiện-hữu phú vô ký, phẩm câu sinh thuộc tâm Thông quả trong vô phú vô ký, và một phần bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Công xảo xứ của cõi Dục ở vị lai; năm Uẩn thiện, hữu phú vô ký và bốn Uẩn thuộc phẩm câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký của cõi Sắc; bốn Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Vô sắc; năm Uẩn vô lậu, tất cả pháp ấy đạt được ở quá khứ.

Đạt được pháp vị lai, hiện tại đạt được, đó là thiện của cõi Dục ở vị lai, cho đến nói rộng ra như quá khứ, tất cả pháp ấy đạt được ở hiện tại.

Hỏi: Giả sử vị lai đạt được thì pháp ấy đạt được ở vị lai chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là vị lai, hoặc là quá khứ, hoặc là hiện tại, hoặc là vô vi.

Vị lai đạt được, đạt được pháp vị lai, đó là vị lai đạt được, đạt được tất cả các Uẩn của ba cõi ở vị lai, và Uẩn vô lậu.

Vị lai đạt được, đạt được pháp quá khứ, đó là vị lai đạt được, đạt được năm Uẩn thiện-bất thiện, bốn Uẩn hữu phú vô ký, phẩm câu sinh thuộc tâm Thông quả trong vô phú vô ký, và một phần bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Công xảo xứ của cõi Dục ở quá khứ; năm Uẩn thiện, hữu phú vô ký và bốn Uẩn thuộc phẩm câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký của cõi Sắc; bốn Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Vô sắc; năm Uẩn vô lậu.

Vị lai đạt được, đạt được pháp hiện tại, đó là vị lai đạt được, đạt được thiện của cõi Dục ở hiện tại, cho đến nói rộng ra như đạt được ở quá khứ.

Vị lai đạt được, đạt được pháp Vô vi, đó là vị lai đạt được, đạt được Trạch diệt-Phi trạch diệt.

Hỏi: Các pháp đạt được ở hiện tại thì hiện tại đạt được pháp ấy chăng?

Đáp: Đạt được pháp ấy hoặc là hiện tại, hoặc là quá khứ, hoặc là vị lai.

Đạt được pháp hiện tại, hiện tại đạt được, đó là tất cả các Uẩn của ba cõi ở hiện tại, và Uẩn vô lậu, tất cả pháp ấy đạt được ở hiện tại.

Đạt được pháp hiện tại, quá khứ đạt được, đó là bốn Uẩn thiện-bất thiện-hữu phú vô ký, phẩm câu sinh thuộc tâm Thông quả trong vô phú vô ký, và một phần bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Công xảo xứ của cõi Dục ở hiện tại; năm Uẩn thiện, hữu phú vô ký và bốn Uẩn thuộc phẩm câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký của cõi Sắc; bốn Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Vô sắc; năm Uẩn vô lậu, tất cả pháp ấy đạt được ở quá khứ.

Đạt được pháp hiện tại, vị lai đạt được, đó là năm Uẩn thiện-bất thiện, bốn Uẩn hữu phú vô ký của cõi Dục ở hiện tại, còn lại nói như đạt được ở quá khứ, tất cả pháp ấy đạt được ở vị lai.

Hỏi: Giả sử hiện tại đạt được thì pháp ấy đạt được ở hiện tại chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là hiện tại, hoặc là quá khứ, hoặc là vị lai, hoặc là vô vi.

Hiện tại đạt được, đạt được pháp hiện tại, đó là hiện tại đạt được, đạt được tất cả các Uẩn của ba cõi ở hiện tại, và Uẩn vô lậu.

Hiện tại đạt được, đạt được pháp quá khứ, đó là hiện tại đạt được, đạt được năm Uẩn thiện-bất thiện, bốn Uẩn hữu phú vô ký, phẩm câu sinh thuộc tâm Thông quả trong vô phú vô ký, và một phần bốn Uẩn thuộc Oai nghi lộ-Công xảo xứ của cõi Dục ở quá khứ; năm Uẩn thiện,

hữu phú vô ký và bốn Uẩn thuộc phẩm câu sinh của tâm Thông quả trong vô phú vô ký của cõi Sắc; bốn Uẩn thiện-hữu phú vô ký của cõi Vô sắc; năm Uẩn vô lậu.

Hiện tại đạt được, đạt được pháp vị lai, đó là hiện tại đạt được, đạt được bốn Uẩn thiện-bất thiện-hữu phú vô ký của cõi Dục ở vị lai, còn lại nói như đạt được ở quá khứ.

Hiện tại đạt được, đạt được pháp Vô vi, đó là hiện tại đạt được, đạt được Trạch diệt-Phi trạch diệt.

Hỏi: Đạt được các pháp thiện thì lúc ấy đạt được thiện chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì pháp thiện đạt được thì chắc chắn là thiện.

Hỏi: Giả sử đạt được thiện thì lúc ấy đạt được pháp thiện chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì các thiện đạt được chỉ đạt được pháp thiện.

Bất thiện và vô ký, hỏi-đáp cũng như vậy, bởi vì tánh chủ động đạt được (năng đắc) và thụ động đạt được (sở đắc) nhất định phải giống nhau.

Hỏi: Đạt được các pháp cõi Dục thì lúc ấy đạt được ở cõi Dục chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì pháp cõi Dục đạt được thì chắc chắn là cõi Dục.

Hỏi: Giả sử đạt được ở cõi Dục thì lúc ấy đạt được pháp cõi Dục chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là cõi Dục, hoặc là không hệ thuộc. Cõi Dục, đó là năm Uẩn của cõi Dục. Không hệ thuộc, đó là các Phi trạch diệt, bởi vì Bồ-đặc-già-la sinh ở cõi Dục, đạt được Phi trạch diệt đối với pháp hệ thuộc ba cõi và pháp không hệ thuộc, lúc ấy đạt được đều là pháp hệ thuộc cõi Dục.

Hỏi: Đạt được các pháp cõi Sắc thì lúc ấy đạt được ở cõi Sắc chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì pháp cõi Sắc đạt được thì chắc chắn là cõi Sắc.

Hỏi: Giả sử đạt được ở cõi Sắc thì lúc ấy đạt được pháp cõi Sắc chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là cõi Sắc, hoặc là không hệ thuộc. Cõi Sắc, đó là năm Uẩn của cõi Sắc. Không hệ thuộc, đó là các Trạch diệt-Phi trạch diệt. Trạch diệt, đó là Trạch diệt thuộc năm Uẩn của cõi Dục-ba Tĩnh lự dưới, pháp ấy thuộc chủng loại của đạo thế tục, đạt được đều là

hệ thuộc cõi Sắc, bởi vì Trạch diệt hữu lậu của địa dưới đạt được đều thuộc về Cận phần của địa trên. Phi trạch diệt, đó là bởi vì Bồ-đặc-già-la sinh ở cõi Sắc, đạt được Phi trạch diệt đối với pháp hệ thuộc ba cõi và pháp không hệ thuộc, lúc ấy đạt được đều là pháp hệ thuộc cõi Sắc.

Hỏi: Đạt được các pháp cõi Vô sắc thì lúc ấy đạt được ở cõi Vô sắc chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì pháp cõi Vô sắc đạt được đều là hệ thuộc cõi Vô sắc.

Hỏi: Giả sử đạt được ở cõi Vô sắc thì lúc ấy đạt được pháp cõi Vô sắc chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là cõi Vô sắc, hoặc là không hệ thuộc. Cõi Vô sắc, đó là năm Uẩn của cõi Vô sắc. Không hệ thuộc, đó là các Trạch diệt-Phi trạch diệt. Trạch diệt, đó là năm Uẩn hệ thuộc của địa Tĩnh lự thứ tư, và Trạch diệt bốn Uẩn hệ thuộc của ba địa Vô sắc dưới, sau chủng loại của đạo thế tục, đạt được đều là hệ thuộc cõi Vô sắc, nguyên cơ như trước. Phi trạch diệt, đó là bởi vì Bồ-đặc-già-la sinh ở cõi Vô sắc, đạt được Phi trạch diệt đối với pháp hệ thuộc ba cõi và pháp không hệ thuộc, lúc ấy đạt được đều là hệ thuộc cõi Vô sắc.

Hỏi: Đạt được các pháp Học thì lúc ấy đạt được Học chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì pháp Học đạt được thì chắc chắn là Học.

Hỏi: Giả sử đạt được Học thì lúc ấy đạt được pháp Học chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là Học, hoặc là Phi học phi vô học. Học, đó là năm Uẩn thuộc Học. Phi học phi vô học, đó là các Học đạt được Trạch diệt đã đạt được.

Hỏi: Đạt được các pháp Vô học thì lúc ấy đạt được Vô học chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì pháp Vô học đạt được thì chắc chắn là Vô học.

Hỏi: Giả sử đạt được Vô học thì lúc ấy đạt được pháp Vô học chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là Vô học, hoặc là Phi học phi vô học. Vô học, đó là năm Uẩn thuộc Vô học. Phi học phi vô học, đó là các Vô học đạt được Trạch diệt đã đạt được.

Hỏi: Đạt được các pháp Phi học phi vô học thì lúc ấy đạt được Phi học phi vô học chăng?

Đáp: Lúc ấy đạt được hoặc là Phi học phi vô học, hoặc là Học, hoặc là Vô học. Phi học phi vô học, đó là đạt được bốn Uẩn-năm Uẩn

hữu lậu, đạt được tất cả Phi trạch diệt, đạt được các Trạch diệt thuộc chủng loại của đạo thế tục. Học, đó là đạt được các Trạch diệt thuộc chủng loại của đạo Học. Vô học, đó là đạt được các Trạch diệt thuộc chủng loại của đạo Vô học.

Hỏi: Giả sử đạt được Phi học phi vô học thì lúc ấy đạt được pháp Phi học phi vô học chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì đạt được các Phi học phi vô học thì chỉ đạt được pháp Phi học phi vô học.

Hỏi: Đạt được các pháp do Kiến mà đoạn thì lúc ấy đạt được do Kiến mà đoạn chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì pháp do Kiến mà đoạn chắc chắn là do Kiến mà đoạn.

Hỏi: Giả sử đạt được do Kiến mà đoạn thì lúc ấy đạt được pháp do Kiến mà đoạn chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì đạt được do Kiến mà đoạn thì chỉ đạt được pháp do Kiến mà đoạn.

Hỏi: Đạt được các pháp do Tu mà đoạn thì lúc ấy đạt được do Tu mà đoạn chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì đạt được pháp do Tu mà đoạn chắc chắn là do Tu mà đoạn.

Hỏi: Giả sử đạt được do Tu mà đoạn thì lúc ấy đạt được pháp do Tu mà đoạn chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là do Tu mà đoạn, hoặc là không đoạn. Do Tu mà đoạn, đó là năm Uẩn do Tu mà đoạn. Không đoạn, đó là tất cả Phi trạch diệt, và Trạch diệt đã đạt được thuộc chủng loại của đạo thế tục.

Hỏi: Đạt được các pháp không đoạn thì lúc ấy đạt được không đoạn chăng?

Đáp: Lúc ấy đạt được hoặc là không đoạn, hoặc là do Tu mà đoạn. Không đoạn, đó là đạt được năm Uẩn vô lậu, và đạt được các Trạch diệt thuộc chủng loại của đạo vô lậu. Do Tu mà đoạn, đó là đạt được tất cả Phi trạch diệt, và đạt được các Trạch diệt thuộc chủng loại của đạo thế tục.

Hỏi: Giả sử đạt được không đoạn thì lúc ấy đạt được pháp không đoạn chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì đạt được không đoạn thì chỉ đạt được pháp không đoạn.

Đã tùy theo văn chính để phân tích về tướng của các pháp đạt được (đắc), nên tiếp tùy theo nghĩa để hiển bày về các pháp không phải

là đạt được (phi đắc).

Nếu pháp có chủng loại đạt được, thì pháp ấy có chủng loại không phải là đạt được. Nếu pháp không có chủng loại đạt được, thì pháp ấy không có chủng loại không phải là đạt được. Gặt hái-thành tựu, không phải là gặt hái-không phải là thành tựu, nói cũng như vậy. Vì vậy tất cả pháp thuộc về số hữu tình, và Trạch diệt-Phi trạch diệt, thì đều có chủng loại đạt được-không phải là đạt được, có gặt hái-không phải là gặt hái, có thành tựu-không phải là thành tựu; tất cả pháp thuộc về số phi hữu tình, và Hư không-Vô vi, thì đều không có chủng loại đạt được-không phải là đạt được... Và lại, đối với pháp nối tiếp nhau của mình, thì có chủng loại đạt được-không phải là đạt được... đối với pháp nối tiếp nhau của nơi khác, thì không có chủng loại đạt được-không phải là đạt được...

Trong này, pháp quá khứ-vị lai đều có chủng loại không phải là đạt được của ba đời, pháp hiện tại chỉ có chủng loại không phải là đạt được của hai đời quá khứ-vị lai, bởi vì pháp có thể thành tựu thì chắc chắn thành tựu ở hiện tại. Đạt được và không phải là đạt được lại trái ngược lẫn nhau, cho nên không cùng lúc khởi lên. Pháp thiện-bất thiện-vô ký không phải là đạt được, bởi vì đều chỉ là vô ký. Pháp của ba cõi không phải là đạt được, bởi vì đều bao gồm ba cõi. Pháp Học-Vô học-Phi học phi vô học không phải là đạt được, bởi vì đều chỉ là Phi học phi vô học. Pháp do Kiến mà đoạn-do Tu mà đoạn và không đoạn, không phải là đạt được, bởi vì đều chỉ là do Tu mà đoạn. Đây gọi là Tỳ-bà-sa tóm lược về không phải là đạt được (phi đắc).

Hỏi: Các pháp quá khứ không đạt được, thì pháp ấy không phải là đạt được ở quá khứ chăng?

Đáp: Pháp ấy không phải là đạt được, hoặc ở quá khứ, hoặc ở vị lai, hoặc ở hiện tại. Pháp quá khứ không đạt được, không phải là đạt được ở quá khứ, đó là năm Uẩn thiện-bất thiện, hữu phú vô ký, vô phú vô ký và vô lậu ở quá khứ, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở quá khứ.

Trong này, đoạn căn thiện là năm Uẩn thiện, lìa nhiễm cõi Dục là năm Uẩn bất thiện, các A-la-hán là năm Uẩn hữu phú vô ký, tất cả hữu tình phần nhiều là năm Uẩn vô phú vô ký. Bởi vì pháp vô phú vô ký, thì sát-na đã qua và sát-na chưa đến, cho nên phần nhiều không thành tựu. Các loại dị sinh là năm Uẩn vô lậu. Đây gọi là tướng chung của những pháp không đạt được.

Pháp quá khứ không đạt được, không phải là đạt được ở vị lai, đó

là năm Uẩn thiện-bất thiện, hữu phú vô ký, vô phú vô ký và vô lậu ở quá khứ, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở vị lai. Giải thích như trước.

Pháp quá khứ không đạt được, không phải là đạt được ở hiện tại, đó là năm Uẩn thiện-bất thiện, hữu phú vô ký, vô phú vô ký và vô lậu ở quá khứ, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở hiện tại. Tùy theo sự thích hợp giải thích như trước.

Hỏi: Giả sử quá khứ không phải là đạt được thì lúc ấy không đạt được pháp quá khứ chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc ở quá khứ, hoặc ở vị lai, hoặc ở hiện tại, hoặc là Vô vi.

Quá khứ không phải là đạt được, không đạt được pháp quá khứ, đó là quá khứ không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở quá khứ. Giải thích như trước.

Quá khứ không phải là đạt được, không đạt được pháp vị lai, đó là quá khứ không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở vị lai. Giải thích như trước.

Quá khứ không phải là đạt được, không đạt được pháp hiện tại, đó là quá khứ không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở hiện tại. Giải thích như trước.

Quá khứ không phải là đạt được, không đạt được pháp Vô vi, đó là quá khứ không phải là đạt được, không đạt được pháp Trạch diệt-Phi trạch diệt. Nghĩa là người có đủ phiền não đối với Trạch diệt, tất cả hữu tình đối với Phi trạch diệt.

Hỏi: Các pháp vị lai không đạt được, thì pháp ấy không phải là đạt được ở vị lai chăng?

Đáp: Pháp ấy không phải là đạt được, hoặc ở vị lai, hoặc ở quá khứ, hoặc ở hiện tại.

Pháp vị lai không đạt được, không phải là đạt được ở vị lai, đó là năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở vị lai, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở vị lai. Giải thích như trước.

Pháp vị lai không đạt được, không phải là đạt được ở quá khứ, đó là năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở vị lai, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở quá khứ. Giải thích như trước.

Pháp vị lai không đạt được, không phải là đạt được ở hiện tại, đó là năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở vị lai, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở hiện tại. Giải thích như trước.

Hỏi: Giả sử vị lai không phải là đạt được thì lúc ấy không đạt được

pháp vị lai chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc ở vị lai, hoặc ở quá khứ, hoặc ở hiện tại, hoặc là Vô vi.

Vị lai không phải là đạt được, không đạt được pháp vị lai, đó là vị lai không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở vị lai. Giải thích như trước.

Vị lai không phải là đạt được, không đạt được pháp quá khứ, đó là vị lai không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở quá khứ. Giải thích như trước.

Vị lai không phải là đạt được, không đạt được pháp hiện tại, đó là vị lai không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở hiện tại. Giải thích như trước.

Vị lai không phải là đạt được, không đạt được pháp Vô vi, đó là vị lai không phải là đạt được, không đạt được Trạch diệt-Phi trạch diệt. Giải thích như trước.

Hỏi: Các pháp hiện tại không đạt được, thì pháp ấy không phải là đạt được ở hiện tại chăng?

Đáp: Pháp ấy không phải là đạt được, hoặc ở quá khứ, hoặc ở vị lai, bởi vì không phải là trái với hiện tại.

Pháp hiện tại không đạt được, không phải là đạt được ở quá khứ, đó là năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở hiện tại, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở quá khứ. Giải thích như trước.

Pháp hiện tại không đạt được, không phải là đạt được ở vị lai, đó là năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở hiện tại, tất cả pháp ấy không phải là đạt được ở vị lai. Giải thích như trước.

Hỏi: Giả sử hiện tại không phải là đạt được thì lúc ấy không đạt được pháp hiện tại chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc ở quá khứ, hoặc ở vị lai, hoặc là Vô vi, bởi vì không phải là trái với hiện tại.

Hiện tại không phải là đạt được, không đạt được pháp quá khứ, đó là hiện tại không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở quá khứ. Tùy theo sự thích hợp giải thích như trước.

Hiện tại không phải là đạt được, không đạt được pháp vị lai, đó là hiện tại không phải là đạt được, không đạt được năm Uẩn thiện cho đến năm Uẩn vô lậu ở vị lai. Giải thích như trước.

Hiện tại không phải là đạt được, không đạt được pháp Vô vi, đó là hiện tại không phải là đạt được, không đạt được Trạch diệt-Phi trạch

diệt. Giải thích như trước.

Hỏi: Các pháp thiện không đạt được, thì lúc ấy không phải là đạt được thiện chăng?

Đáp: Không phải như vậy, bởi vì lúc ấy không phải là đạt được, là tánh vô ký chứ không phải là tánh thiện.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được vô ký, thì lúc ấy không đạt được pháp thiện chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là thiện, hoặc là bất thiện, hoặc là vô ký. Bởi vì vô ký không phải là đạt được, cho nên không đạt được pháp thuộc ba tánh.

Hỏi: Các pháp bất thiện không đạt được, thì lúc ấy không phải là đạt được bất thiện chăng?

Đáp: Không phải như vậy, bởi vì lúc ấy không phải là đạt được, là tánh vô ký chứ không phải là tánh bất thiện.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được vô ký, thì lúc ấy không đạt được pháp bất thiện chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là thiện, hoặc là bất thiện, hoặc là vô ký. Bởi vì vô ký không phải là đạt được, cho nên không đạt được pháp thuộc ba tánh.

Hỏi: Các pháp vô ký không đạt được, thì lúc ấy không phải là đạt được vô ký chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì các pháp không phải là đạt được chỉ có vô ký.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được vô ký, thì lúc ấy không đạt được pháp vô ký chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là thiện, hoặc là bất thiện, hoặc là vô ký. Bởi vì vô ký không phải là đạt được, cho nên không đạt được pháp thuộc ba tánh.

Hỏi: Các pháp cõi Dục không đạt được, thì lúc ấy không phải là đạt được ở cõi Dục chăng?

Đáp: Lúc ấy không phải là đạt được, hoặc ở cõi Dục, hoặc ở cõi Sắc, hoặc ở cõi Vô sắc.

Pháp cõi Dục không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Dục, đó là sinh ở cõi Dục, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Dục.

Pháp cõi Dục không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Sắc, đó là sinh ở cõi Sắc, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Dục.

Pháp cõi Dục không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, đó là sinh ở cõi Vô sắc, không phải là đạt được các Uẩn của cõi

Dục.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được ở cõi Dục, thì lúc ấy không đạt được pháp cõi Dục chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là cõi Dục, hoặc là cõi Sắc, hoặc là cõi Vô sắc, hoặc là không hệ thuộc.

Không phải là đạt được ở cõi Dục, không đạt được pháp cõi Dục, đó là sinh ở cõi Dục, không đạt được các Uẩn của cõi Dục.

Không phải là đạt được ở cõi Dục, không đạt được pháp cõi Sắc, đó là sinh ở cõi Dục, không đạt được các Uẩn của cõi Sắc.

Không phải là đạt được ở cõi Dục, không đạt được pháp cõi Vô sắc, đó là sinh ở cõi Dục, không đạt được các Uẩn của cõi Vô sắc.

Không phải là đạt được ở cõi Dục, không đạt được pháp không hệ thuộc, đó là sinh ở cõi Dục, không đạt được các Uẩn vô lậu, và Trạch diệt-Phi trạch diệt.

Hỏi: Các pháp cõi Sắc không đạt được, thì lúc ấy không phải là đạt được ở cõi Sắc chăng?

Đáp: Lúc ấy không phải là đạt được, hoặc ở cõi Dục, hoặc ở cõi Sắc, hoặc ở cõi Vô sắc.

Pháp cõi Sắc không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Dục, đó là sinh ở cõi Dục, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Sắc.

Pháp cõi Sắc không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Sắc, đó là sinh ở cõi Sắc, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Sắc.

Pháp cõi Sắc không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, đó là sinh ở cõi Vô sắc, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Sắc.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được ở cõi Sắc, thì lúc ấy không đạt được pháp cõi Sắc chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là cõi Dục, hoặc là cõi Sắc, hoặc là cõi Vô sắc, hoặc là không hệ thuộc.

Không phải là đạt được ở cõi Sắc, không đạt được pháp cõi Dục, đó là sinh ở cõi Sắc, không đạt được các Uẩn của cõi Dục.

Không phải là đạt được ở cõi Sắc, không đạt được pháp cõi Sắc, đó là sinh ở cõi Sắc, không đạt được các Uẩn của cõi Sắc.

Không phải là đạt được ở cõi Sắc, không đạt được pháp cõi Vô sắc, đó là sinh ở cõi Sắc, không đạt được các Uẩn của cõi Vô sắc.

Không phải là đạt được ở cõi Sắc, không đạt được pháp không hệ thuộc, đó là sinh ở cõi Sắc, không đạt được các Uẩn vô lậu, và Trạch diệt-Phi trạch diệt.

Hỏi: Các pháp cõi Vô sắc không đạt được, thì lúc ấy không phải là đạt được ở cõi Vô sắc chăng?

Đáp: Lúc ấy không phải là đạt được, hoặc ở cõi Dục, hoặc ở cõi Sắc, hoặc ở cõi Vô sắc.

Pháp cõi Vô sắc không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Dục, đó là sinh ở cõi Dục, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Vô sắc.

Pháp cõi Vô sắc không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Sắc, đó là sinh ở cõi Sắc, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Vô sắc.

Pháp cõi Vô sắc không đạt được, không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, đó là sinh ở cõi Vô sắc, không phải là đạt được các Uẩn của cõi Vô sắc.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, thì lúc ấy không đạt được pháp cõi Vô sắc chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là cõi Dục, hoặc là cõi Sắc, hoặc là cõi Vô sắc, hoặc là không hệ thuộc.

Không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, không đạt được pháp cõi Dục, đó là sinh ở cõi Vô sắc, không đạt được các Uẩn của cõi Dục.

Không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, không đạt được pháp cõi Sắc, đó là sinh ở cõi Vô sắc, không đạt được các Uẩn của cõi Sắc.

Không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, không đạt được pháp cõi Vô sắc, đó là sinh ở cõi Vô sắc, không đạt được các Uẩn của cõi Vô sắc.

Không phải là đạt được ở cõi Vô sắc, không đạt được pháp không hệ thuộc, đó là sinh ở cõi Vô sắc, không đạt được các Uẩn vô lậu, và Trạch diệt-Phi trạch diệt.

Hỏi: Không đạt được các pháp Học, thì lúc ấy không phải là đạt được Học chăng?

Đáp: Không phải như vậy, bởi vì lúc ấy không phải là đạt được, là Phi học phi vô học chứ không phải là Học.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được Phi học phi vô học, thì lúc ấy không đạt được pháp Học chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là Học, hoặc là Vô học, hoặc là Phi học phi vô học. Bởi vì Phi học phi vô học không phải là đạt được, cho nên không đạt được ba loại pháp.

Hỏi: Không đạt được các pháp Vô học, thì lúc ấy không phải là đạt được Vô học chăng?

Đáp: Không phải như vậy, bởi vì lúc ấy không phải là đạt được, là

Phi học phi vô học chứ không phải là Vô học.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được Phi học phi vô học, thì lúc ấy không đạt được pháp Vô học chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là Học, hoặc là Vô học, hoặc là Phi học phi vô học. Bởi vì Phi học phi vô học không phải là đạt được, cho nên không đạt được ba loại pháp.

Hỏi: Không đạt được các pháp Phi học phi vô học, thì lúc ấy không phải là đạt được Phi học phi vô học chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì các pháp không phải là đạt được, chỉ là Phi học phi vô học.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được Phi học phi vô học, thì lúc ấy không đạt được pháp Phi học phi vô học chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là Học, hoặc là Vô học, hoặc là Phi học phi vô học. Bởi vì Phi học phi vô học không phải là đạt được, cho nên không đạt được ba loại pháp.

Hỏi: Không đạt được các pháp do Kiến mà đoạn, thì lúc ấy không phải là đạt được do Kiến mà đoạn chăng?

Đáp: Không phải như vậy, bởi vì lúc ấy không phải là đạt được, là do Tu mà đoạn chứ không phải là do Kiến mà đoạn.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được do Tu mà đoạn, thì lúc ấy không đạt được pháp do Kiến mà đoạn chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là do Kiến mà đoạn, hoặc là do Tu mà đoạn, hoặc là không đoạn. Bởi vì do Tu mà đoạn không phải là đạt được, cho nên không đạt được ba loại pháp.

Hỏi: Không đạt được các pháp do Tu mà đoạn, thì lúc ấy không phải là đạt được do Tu mà đoạn chăng?

Đáp: Đúng như vậy, bởi vì các pháp không phải là đạt được, chỉ là do Tu mà đoạn.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được do Tu mà đoạn, thì lúc ấy không đạt được pháp do Tu mà đoạn chăng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là do Kiến mà đoạn, hoặc là do Tu mà đoạn, hoặc là không đoạn. Bởi vì do Tu mà đoạn không phải là đạt được, cho nên không đạt được ba loại pháp.

Hỏi: Không đạt được các pháp không đoạn, thì lúc ấy không phải là đạt được không đoạn chăng?

Đáp: Không phải như vậy, bởi vì lúc ấy không phải là đạt được, là do Tu mà đoạn chứ không phải là không đoạn.

Hỏi: Giả sử không phải là đạt được do Tu mà đoạn, thì lúc ấy

không đạt được pháp không đoạn chẳng?

Đáp: Pháp ấy hoặc là do Kiến mà đoạn, hoặc là do Tu mà đoạn, hoặc là không đoạn. Bởi vì do Tu mà đoạn không phải là đạt được, cho nên không đạt được ba loại pháp.

